

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه پانزدهم شهریور ماه ۱۳۱۱ * (۴ جمادی الاولی ۱۳۵۱)

فهرست مذاکرات

(۱) تصویب صورت مجلس	(۶) مذاکره نسبت به لایحه استفاده سر مهندس مشاور راه آهن
(۲) تصویب دو فقره مرخصی	(۷) تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای معاون وزارت مالیه
(۳) تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای معاون وزارت معارف	(۸) طرح و تصویب لایحه برقراری شهریه اولاد مرحوم مستوفی
(۴) تقدیم یک فقره لایحه از طرف آقای معاون وزارت طرق	(۹) موقع جلسه آتی - ختم جلسه
(۵) شور و تصویب لایحه تفریح بودجه ۱۳۰۹ مجلس	

مجلس يك ساعت و نیم قبل از ظهر بریست آقای دادگر تشکیل گردید

صورت مجلس روز سه شنبه هشتم شهریور ماه را آقای مؤبد احمدی (ماشی) قرائت نمودند *

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - قبل از تصویب صورت مجلس دو تذکر لازم است یکی اینکه درموقع شور لایحه مالیات راهها اصلاحی در خصوص معافیت ساروج و کج از مالیات صدور شد ولی موقعی این پیشنهاد تقدیم و ضمیمه شد که صحبت از معافیت مالیاتهای ورودی بود بعد آقای مخبر و رئیس تجارت تذکر دادند این است که تصحیح شده و درجائیکه معافیت های صدور می شود قید شد که همین هم منظور مجلس بود (صحیح است) دیگر اینکه ممود بوده است که درموقع دادن رأی بورقه آقایان از اوراق منظم و طبع شده که در دسترس ایشان است بدهند - اینکه در اوراق سفید و وخطوط مختلف مرقوم میدارند برای متصدیان این کار هنگام قرائت و شماره تولید تکلف و اشکال میکند. نظر دیگری درصورت مجلس نیست؟

* عین مذاکرات مشروح یکصد و سومین جلسه از دوره هشتم تقنینیه (مطابق شماره ۸ اندر ماه ۱۳۰۵)

دائرة تند نویسی و انجیر صورت مجلس

* اسامی غائبین جلسه قبل که ضمن صورت مجلس خوانده شده : غائبین با اجازه - آقا بان - موای - دبستانی - امیر ابراهیمی - آشتیانی - میرزا سید احمد بهبهانی - رهبری - طهرانیچی - فتوحی - افسر - دکتر ضیائی - غائبین بی اجازه - آقایان : تیمورتاش - دکتر احتشام - عراقی - مرتضی قلیخان بیات - حسامی میرزا دولت‌شاه - محمد ضیائی - فرشی - طباطبائی بروجردی - امیر تیمور - قراگزار - مود نائبی - دیرآمدگان بی اجازه - آقایان : حاج میرزا حبیب الله امین - حاج حسین آقا مهدی - اندی - یوس آقا وهاب - راده - حکمت .

(گفته شد - خیر) صورت مجلس تصویب شد.

[۲ - تصویب دو فقره مرخصی]

رئیس - دو فقره خبر از کمیسیون عرایض و مرخصی رسیده است قرائت می شود:

خبر مرخصی آقای جهانشاهی:

نماینده محترم آقای مصدق جهانشاهی برای رسیدگی با امور محلی از تاریخ حرکت تقاضای یک ماه مرخصی نموده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد.

رئیس - در مرخصی آقای جهانشاهی نظری نیست (گفتند - خیر) آقایانیکه با مدلول راپورت موافقت دارند قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر قرائت میشود.

خبر مرخصی آقای میرزا صادقخان اکبر:

نماینده محترم آقای میرزا صادق خان اکبر بواسطه کسالت تقاضای سی و هشت روز مرخصی از تاریخ ۱۹ بهمن لغایت ۲۶ اسفندماه ۱۳۱۰ نموده بودند. کمیسیون با اختصاص یک عشر و نیم از مقرری این مدت جهت فقرا (که تصویب کمیسیون عرایض و مرخصی پرداخته خواهد شد) با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد. رئیس - اشکالی نیست. موافقین با مدلول راپورت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. آقای معاون وزارت معارف.

[۳ - تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای معاون وزارت معارف]

معاون وزارت معارف (آقای میرزا غلامحسین خان رهنما) - دو فقره لایحه راجع باستخدام معلمان مدارس متوسطه و دارالمعلمین عالی است که تقدیم میشود. غرض میکنم که آقایان نمایندگان محترم توجه فرمایند سرریز بگذرانند.

رئیس - آقای معاون وزارت طرق

[۴ - تقدیم یک فقره لایحه از طرف آقای معاون وزارت طرق]

معاون وزارت طرق - (آقای محوی) یک فقره لایحه

است راجع بتقاضای اعتبار پنج میلیون و سیصد و هشتاد و شش هزار و صد و بیست ریال برای ساختمان ابنیه سیمان تقدیم می شود. (یکی از نمایندگان - سابقاً دادید) اعتباری که سابق گرفته شده بود برای خرید خود کارخانه بوده است و ماشین آلات این اعتبار فعلی برای ساختمان کارخانه است.

[۵ - شور و تصویب لایحه تفریح بودجه ۱۳۰۹ مجلس]

رئیس - خبر کمیسیون محاسبات راجع بلایحه تفریح بودجه ۱۳۰۹ مجلس شورای ملی قرائت می شود:

خبر کمیسیون:

کمیسیون محاسبات برای رسیدگی بلایحه تفریح بودجه سال ۱۳۰۹ مجلس تقدیمی از طرف اداره مباشرت مجلس تشکیل و با دقت کامل لایحه مزبوره را مورد مطالعه قرار داده و باستناد خرج و دفاتر مربوطه به آن رسیدگی بعمل آورده عین لایحه را تصدیق و خبر آنرا برای تصویب تقدیم میدارد.

رئیس - عین لایحه پیشنهادی اداره مباشرت:

ماده اول - مخارج مجلس شورای ملی از بابت دوازده ماهه سال ۱۳۰۹ شمسی موافق قسمت (۱) الی (۳) ضمیمه برطبق بودجه مصوبه مبلغ پانصد و پنجاه و هشت هزار و پانصد و هفت تومان و دو قران تصویب می شود. ماده دوم - عواید مطبوعه مجلس و باغ بهارستان و صورت مشروح مذاکرات مجلس از بابت سال ۱۳۰۹ شمسی موافق قسمت (۴) ضمیمه بمبلغ شصت و یک هزار و چهار صد و چهل و نه تومان و پنج قران و دو سنت دینار تصویب می شود.

رئیس - مذاکره در کلیات است. آقای روحی

روحی - بنده در لایحه تفریح بودجه عرضی ندارم و با فرط اعتمادی که به آقایان مباشرین محترم دارم البته کافی خواهد بود که آنچه که مخارج شده است از روی دقت و صحت عمل بوده است ولی بنده موقع را میخواهم منتم بشمارم در اطراف کتابخانه مجلس جلب توجه همکاران محترم خودم را بکنم امروز یک یادداشت مشروعی در روزنامه ایران دیدم بالنسبه بکتابخانه های طهران اظهار عقیده کرده بود و حقیقتاً کلیه آن اظهارات فعلاً مورد تصدیق

من است و همه بموقع و بجا بوده و من هم در اینموقع با موافقت با آن مندرجات لازم دانستم یک تذکرانی بندهم. کتابخانه مجلس امروز میتوان گفت اولین کتابخانه است که تا یک اندازه از حیث کتاب غنی و سرمایه دار است ولی واقعاً در دسترس مردم نیست کتابخانه است ولی کتابخانه نیست که جامعه بتواند از او در مواقع معین استفاده کند اولاً این کتابخانه اوقاتی باز است که همان طبقه که کتاب میخوانند همان طبقه متفکر گرفتاری دارند کتابخانه باید عصر ها باز باشد تقریباً تساعت هشت تا نه بعد از ظهر اوقاتی که مردم فراغت دارند از کار اداری بیکار شده اند همان طبقه که از کار روزانه فراغت پیدا کرده اند بتوانند استفاده از کتابخانه بکنند اتفاقاً آنموقع کتابخانه مجلس تعطیل است و او هم آمده است روی فرمول اداری همانموقع که اداره مجلس تعطیل میشود او هم تعطیل میشود در صورتیکه کتابخانه مجلس مرکب است از چندین عضو و این اعضا همه حقوق میگیرند و ممکن است نوبت قرار بدهند و یک دسته صبح بمانند و یک دسته عصر بمانند بلکه بعقیده بنده صبح ها ممکن است تعطیل بکنند هیچ اهمیت ندارد ولی از سه بعد از ظهر تا نه بعد از ظهر بایستی کتابخانه باز و در دسترس مردم باشد و البته بنده انتظار دارم از آقایان محترم مباشرین که این آرزو را معنی کنند و اشخاصی را که حقیقتاً فاضلند و سرمایه کتابی ندارند اینها را راحت بکنند و کتابها را در دسترس آنها بگذارند و بطوری هم که قبلاً مذاکره کردم این نوبت از طرف آقایان مباشرین به بنده داده شد و امیدوارم برای اینکه اینجا تأیید بشود و تأمینان حاصل شود اظهار فرمایند که واقعاً ما بدانیم این کتابخانه من بعد عصر ها باز است و واقعاً بتوانند طبقه فاضل زحمت کش باین کتب دسترس پیدا کنند. عرض دیگر این است که این کتابخانه بطور کلی عمومی و ملی نیست یعنی الآن یک کسی نخواهد دسترسی باین کتابخانه پیدا کند برای او مقدور نیست باید تقاضا بنویسد و تقاضایش ضبط شود مباشرین در شور خودشان بالنسبه باین تقاضا رسیدگی بکنند تا باین اجزه

بدهند کارت بدهند که بیاید و بنده عقیده ندارم کتابخانه باید باز و عمومی باشد منتهی از آن در باین مجلس پشت مسجد در مواقع معینه بیایند کتاب اگر بخواهند مطالعه کنند در دسترس آنها بگذارند و یادداشت کنند مانع نشوند که یادداشت های خودشان را در همانجا با کنویس کنند بهر جهت برای مردم تسهیل فراهم کنند. این مملکت کتابخانه درش نیست و امیدواریم که بلدیة عنقریب یک کتابخانه معتبر ایجاد کند وزارت معارف کتابخانه خودش را توسعه بدهد همینطور سایر مؤسسات هم کتابخانه های داشته باشند ولی امروز تنها کتابخانه مجلس است و آنهم در این عصر و حرج و در این تنگنا و مضیقگی گذشته شده است که هیچکس از او استفاده نمیتواند بکند بنده خیلی خوشوقت میشدم اگر آقایان مباشرین تقاضا در نظر می گرفتند که این کتابخانه را عصر ها باز می گذاشتند همینقدر تساعت نه بعد از ظهر که بتوانند طبقه که میخواهند باین کتابخانه مراجعه کنند آزادانه بیایند و این عصر و حرج را هم از حیث ورود موقوف میداشتند بدین معنی که هر کس میخواهد بیاید و از کتابخانه استفاده کند منتهی اگر نظامنامه سابق اشکالی دارد ممکن است خودتان اگر اجازه دارید و الا از مجلس الآن اجازه بخواهید آن موادی که یک قدری اشکالات ایجاد کرده آن مواد را اصلاح کنند عوض کنند طوری کنند که کتابخانه کاملاً ملی و عمومی و در دسترس مردم باشد و مردم بتوانند از این مؤسسه ملی کتابخانه ملی مجلس شورای ملی عموماً ارباب فن و هنر استفاده کنند و اگر میشود کتابخانه های دیگری بنده هیچوقت این عرض را نمی کردم ولی چون امروز در این شهر کتابخانه محدود است باید مجلس این ارفاق را در حق مردم بکند.

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - آقای روحی راجع بکتابخانه دو موضوع فرمودند مخصوصاً امروز صبح هم تشریف آورده بودند بمباشرت مجلس و تذکر دادند و جوابشان عرض شد قسمت اول راجع بساعات کار کتابخانه است تصدیق شد

نظر ایشان و عرض شد تازه از بعضی جاها تذکر داده اند و دستور هم داده شده است بمدير کتابخانه که نوبت بگذارند و عصرها هم باشد که مردم بیایند و استفاده کنند قسمت دوم که حالا و قبلاً هم ایشان مکرر فرمودند که کتابخانه آزاد باشد برای همه واردین خودشان تصدیق میفرمایند که هیچ مؤسسه در دنیا پیدا نمی شود که آزاد برای ورود و خروج عموم باشد والا هیچ نمی شود جلوگیری کرد خدمتشان همین امروز صبح عرض شد ما تا بحال قریب پانصد و پنجاه نفره جواز ورودیه اشخاص داده ایم که خودشان تقاضا کرده اند چه مانع دارد هر يك از آقایان نمایندگان کسی را سراغ دارند و صلاح بدانند معرفی کنند جواز داده شود اگر خود اشخاص توسط نمایندگان هم نبوده است هر وقت جواز خواسته اند جواز داده شده است اما بدون اینکه اشخاص شناخته شوند جواز ورودیه داده شود و همینجور بگویند بیایند و بروند نوی کتابخانه و هر کتابی که میخواهند تقاضا کنند داده شود تصدیق میفرمایند که بالاخره این کتابخانه منظم نخواهد بود استدعا دارم هر يك از آقایان الآن هم در اینجا که مجلس شورای ملی است عرض میکنم مباشرین هیچ مانع ندارند برای اینکه هر کسی میخواهد استفاده کند از آنجا تقاضا بدهد و تقاضایش هم مورد قبول واقع می شود و جواز ورودیه داده می شود که مدیر کتابخانه بدانند اجازه داده شده است و این هم که فرمودند تقاضا باید بیايد جلسه مباشرین و معطلی دارد تا تصویب شود تا بحال هیچ ظنیر نداشته است همچو چیزی تقاضا می رود پیش مدیر کتابخانه مدیر کتابخانه بلیطش را صادر میکند جواز ورودیه صادر میکند و داده می شود نه فقط يك روز معطلی ندارد بلکه یکساعت هم تا بحال معطل نشده است پس استدعا دارم اشخاصی را اگر سراغ دارند بفرمایند بیایند تحت همین ترتیب و مطابق نظامنامه که نوشته شده (آنهم برای انتظام است نه نمانت از استفاده) مردم تقاضا کنند تقاضا را بفرستند جواز صادر می شود البته کتابخانه برای استفاده عمومی است

رئیس - آقای طباطبائی دین

طباطبائی دینا - اولاً حقیقه جای تشکر است که لایحه

تفریح بودجه مجلس بامراقبت آقای رئیس و اقدام اداره مباشرت خاصه آقای ارباب رئیس اداره مباشرت همیشه بموقع بمجلس آمده است امیدواریم لایحه تفریح بودجه های مملکتی هم همانطور که آقای وزیر مالیه در جلسه گذشته در جواب آقای رئیس فرمودند زودتر تقدیم مجلس شود نائیباً يك جمله عرض بنده هم راجع بکتابخانه بود آقای روحی چون مفصلاً بیان فرمودند بنده عرضی ندارم ولی بعقیده بنده عمدۀ عیب این است که محل کتابخانه در معرض عمومی نیست متأسفانه محل کتابخانه بدو جای ساخته شده است که در معرض عمومی نیست اگر در طرف خیابان بود که در معرض عمومی بود مردم هم آزادانه وارد می شدند و استفاده عمومی هم میکردند و نائیباً بنده عقیده ام این است که کتابخانه ملی باید کتابخانه عمومی باشد باین معنی که از تمام کتبی که طرف احتیاج عموم مردم است در آنجا موجود باشد عجالتاً کتابخانه مجلس در این چند سال البته خیلی پیش رفته ولی چون يك بودجه کافی نداشته عمومی نیست که هر کس بهر کتابی احتیاج داشته باشد نباید آنجا استفاده کند يك همچو کتابخانه هنوز در مجلس وجود ندارد و بنده اینجا که دیدم تقریباً در ۱۳۰۹ سه هزار تومان اعتبار داشته متأسفانه این سه هزار تومان اعتبار هم کتاب خریده نشده است تقریباً ۱۱۸۲ ریال کسر داشته است یعنی از اعتبار استفاده نکرده سه هزار تومان اعتبار داشته ولی ۱۱۸۲ ریال هم کسر مصارف دارند و از آن اعتبار هم استفاده نشده بنده عقیده ام این است که باید مراقبت کرد که اساساً بودجه کتابخانه يك قدری زیادتر باشد که این کتابخانه عمومی و حقیقتاً مورد و محل استفاده عموم واقع شود بعد بنده يك توضیحی هم میخواستم آقای ارباب اینجا بفرمایند اینجا نوشته میشود بشرح فوق از مبلغ پانصد و هفتاد و شش هزار و سیصد و پنجاه و دو تومان اعتبار مصوب برای سال یکهزار و سیصد و نه شمسی مجلس شورای ملی مبلغ پانصد و پنجاه و هشت هزار و پانصد و هفت تومان و دو قران خرج شده است تقریباً هفده هزار و هشتصد و چهل و چهار تومان و هشت قران کسر می شود یعنی از اعتبار کمتر صرف شده در ۱۳۰۹ اعتباری که مجلس تصویب کرده است برای مجلس

۱۷۸۴۴ تومان و هشت هزار کمتر صرف شده میخواستم این را آقای ارباب توضیح بدهند که این هفده هزار و یکسری صرفه جوئی شده یا جزو خزانه دولت شده؟ این مبلغ چه شده این راهم توضیح بدهند.

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - راجع بکتابخانه دو موضوع فرمودند و لاتفریح محل خود حضرت آقای دینا از نمایندگان محترم دوره های سابق و سابق هستند میدانند که تغییر محل را مباشرت مجلس در دوره قبل پیشنهاد کرد در اینجا و میاهوی و کلا بلند شد و موافقت حاصل شد و پس گرفت. مجلس تصویب بفرماید و محل بدهد البته مباشرت مجلس لازم میدانند آنرا و پیشنهاد هم خواهد کرد در قسمت دوم و تهیه کتاب آن هم خاطر مبارک شدن مستحضر است مباشرت مجلس دو قسم اعتبار دارد يك قسم اعتباری است که آن سه هزار تومان است که جزء بودجه آمده است يك قسم کسب های است که در اینجا میسر می شود بخرد البته آنرا باید رعایت کرده اند برای کتابخانه مجلس (افسر - در سابق) پس کتابی که تهیه شده است يك قسمت از آن بوده و يك قسمت از این محل و در حدودی بوده که ممکن بوده کتب را تهیه کنند کتبی که تهیه میکنند دو قسم است يك قسم کتبی است که در اینجا میسر می شود بخرد البته آنرا باید رعایت کند که نسخ متعدد نباشد باندازه که لازم دارد بخرد يك قسمت است که باید از خارجه بخواهد از خارجه خواستن خودتان میدانند که رساندن پول و رسیدن کتاب مستلزم وقت است يك قسمت مساعده های میدهند که در ضمن آن سال حساب می شود و يك قسمت بعد از آنکه کتاب رسید جزو حساب سال بعد می شود. در قسمت خارجه که سؤال فرمودند از کجا کسر شده است استدعاست مراجعه بفرمایند ملاحظه بفرمایند به اقلام بودجه که تقدیم شده است و آنجا در مقابل تمام فقرات ستون تصویب بودجه ستون خرج دارد که از چه قلم کسر شده است و بچه قلم اضافه شده است (مخبر - آن اضافه اش هم از مانیه گرفته نشده) بله آقا؟ صحیح است آن هم که فرمودید که آیا از مانیه گرفته شده است یا خیر ما تمام اوقات بحد ضرورت مانیه گرفته ایم

و يك دینار علاوه از مانیه گرفته نمی شود و هیچ در پیش ما ذخیره نمی شود.

رئیس - آقای افسر

افسر - غالب مقاصد بنده بعرض آقایان رسید ولی يك نکته بود که لازم بود یادآوری کنم و آن این بود که راجع به کتابخانه از اولاً تصور کنید که این يك کتابخانه ملی بوده است که حالا توسعه بدهند روز اول مجلس احتیاج داشت و کلاً احتیاج داشتند بقوانین و کتابهایی چه قوانین اسلامی و چه قوانین مالک خارجه این بود که گفتند خوب است يك کتابخانه اینجا باشد که در دسترس کمیسیونها باشد این کم کم همانطور که فرمودند از غیبت نمایندگان که آنوقت خیلی علاقه داشتند به کتابخانه پولیائی داده شد و این کتابخانه درست شد و این کتابخانه برای احتیاجات مجلس کافی است ولی به تجربه رسید که آقایان نمایندگان غالباً کتاب را معلوم می شود در خانه هاشان نگاه میکنند و بنده تصور نمیکنم پیش از ده نفر در روز از آقایان در کتابخانه دیده شوند منتهی گرفت نفر، هشت نفر بیایند و به آن شدت که خیال می شد که آقایان نمیدانند محتاجند معلوم شد بواسطه کتبی که خودشان دارند محتاج نیستند پس این فکر تا بحال ترویج نشده بود که این کتابخانه ملی باشد و بسیار خوب فکری است که آقایان تذکر دادند مخصوصاً آقای روحی و آقای دینا و حالا اگر بنا باشد که کتابخانه ملی باشد باید این نظامنامه تغییر داده شود و این نظامنامه باین ترتیبی که هست کافی نیست باید آقایان يك فکری بفرمایند يك نظامنامه بنویسند يك کتابهایی که ندارند تهیه کنند بجهت این که قوانین آلمان قوانین انگلستان قوانین فرانسه از هر کدام دو بست جلد دارند ولی البته اینها يك کتابهایی است که ببرد نمایندگان میخورد ببرد ارباب سیاست میخورد ولی ببرد عموم چندان نمیخورد علاوه بر آنکه ممکن است در ترجمه اش اشکال پیدا کنند اگر ترجمه اش را هم بدانند باز مطلبی نیست که ببرد کارشان بخورد حالا اگر باید این کتابخانه اختصاصی مجلس خارج شود و يك کتابخانه ملی باشد همانطور که فرمودند باید يك نظامنامه مخصوصی بنویسند و يك اعتباری

هم در بودجه پیشنهاد بکنند که کتابهای که میدادند برای مردم طرف احتیاج است آنها را چه در داخله و چه در خارجه تهیه کنند و آقایان هم توجه فرمایند که مثل سابق لا اقل در سال يك مقدارى كمك و مساعدت کنند و امیدواریم که باتوجه آقایان يك کتابخانه ممتاز باشد و این حقیقتاً خیلی غیر مترقب است که کتابخانه‌های شخصی مثل کتابخانه حاج حسین آقا موجود باشد که خیلی از کتابخانه مجلس بهتر باشد و وقتی که می بینیم این کتابخانه از کتابخانه ملی چندین برابر بیشتر کتاب داشته باشد مایه تأسف است و بعقیده بنده کتابخانه مجلس و کتابخانه دولتی باید بهترین کتابخانه باشد و هر چه که کم دارد بنظر بنده از کوتاهی است که در این باب شده باید بعد از این کتابخانه را مرتب کنند و بودجه اش هم زیادتر باشد که مردم بتوانند استفاده کنند و يك نظامنامه در این باب نوشته شود و الا یکی از آقایان ممکن است پیشنهاد کنند که دو بیست بلیط زیادتر داده شود این فایده ندارد باید مرتب باشد که يك کسی که ز راه دور می آید این جا کتابهایی که طرف احتیاجش است در این جا موجود باشد البته کتابخانه مجلس کتبهای خطی و نسخه خیلی دارد که در جاهای دیگر نیست ولی اینها بدرود عامه مردم کمتر می خورد و يك عده اهل خبره و متخصص این کتابها را در هر ماه پنج نفر پیدا شود که بیایند این کتابها را بخوانند باید سعی کنند که روز بروز کتابهای لازم برای این کتابخانه تهیه کنند و در بودجه هم موافقت کنند که این پنجهزار تومانی که سابقاً بود داده شود و هی روز بروز کاسته نشود.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقای مؤید احمدی کافی نمیدانند. فرمایند.
مؤید احمدی - بنده خاطر می آید که در سال گذشته که لایحه تفریغ بودجه میگذشت عراضی عرض کردم و وعده دادند ولی انجام نشد لازم دانستم که در این موقع هم تذکر بدهم اگر آقایان اجازه فرمایند آن موضوع را عرض کنم (بعضی از نمایندگان - فرمائید) عرض کنم که عراضی بنده راجع به لایحه تفریغ بودجه مجلس نیست لکن مربوط به این قسمت است یکی از

رئیس - اشکالی نیست. موافقین باماده اول قیام فرمایند (اغلب برخاستند)
رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود:
ماده دوم - عوائد مطبوعه مجلس و باغ بهارستان و صورت مشروح مذاکرات مجلس از بابت سال ۱۳۰۹ شمسی موافق قسمت (۴) ضمیمه بمبلغ شصت و یکهزار و چهار صد و چهل و نه تومان و پنجاه و دو بیست دینار تصویب می شود.

رئیس - آقای رهنما

رهنما - بنده از آقای ارباب میخواهم سؤال کنم که در چند ماه قبل راجع به عوائد مطبوعه مجلس و باغ بهارستان مذاکراتی شد و بالاخره تصمیمی از طرف مجلس شورای ملی اتخاذ گردید که عوائد این دو قسمت صرف تکمیل خود مطبوعه بشود در همانجا مذاکره بود راجع به ماشین حروف ریزی یکی از چیزهایی که طرف احتیاج این مردم و این جامعه است ماشین حروف ریزی است مجلس شورای ملی و دولت هر قدمی راجع به اسباب و وسائل مطبوعاتی فراهم کند و هر قدمی که بردارد و این کار را تسهیل بکند يك قدمی است که آثار بزرگی در زندگانی این مردم گذاشته است برای این که بالاخره زندگی مربوط است بخواندن و معرفت پیدا کردن و تنها وسیله این راه تسهیل وسائل طبع است. آقای ارباب کیخسرو در آن موقع وعده کردند که با عوائدی که مطبوعه مجلس دارد يك ماشین حروف ریزی تهیه کند بنده میخواهم از ایشان سؤال کنم این قدم را برداشته اند برای این که بنده اطلاع دارم اقدامات مقدمه اتیش را کرده اند ولی آیا به نتیجه رسیده است و امسال این ماشین وارد می شود و بالاخره حوائجی که مردم دارند چه در مرکز و چه در ولایات ممکن است بوسیله این ماشینی که در نظر دارند رفع شود یا نه برای این که این قدم یکی از قدمهای مفیدی است که آقای ارباب بایستی در قسمت مطبوعه مجلس بردارند.

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - در مقابل سؤالی که فرمودند تصدیق میکنند

که مطبوعه مجلس خیلی نواقص دارد که بررور زمان باید نواقص خودش را رفع کند اگر در مدت گذشته متصدیان کار مباشرت مجلس از طرف دولتهای وقت مطمئن می بودند که تا چه درجه کارهای مالی خودش را مراجعه به مطبوعه مجلس میکردند خیلی زودتر این مطبوعه نواقص کار خودش را تکمیل میکرد ولی خوشبختانه حالا با اوامر اکید اعلیحضرت که نظر ترقی در همه چیز دارند در این باب هم مقرر فرموده اند امیدواری است که تمام نقشه هایی که در حدود امکان بودجه مان است انجام شود نسبت به این ماشین حروف ریزی هم که سؤال فرمودند در همان موقعی که سؤال فرمودند و جواب عرض شد آن قسمت و قسمتهای ماشین دیگری که مورد ضرورت فوری بوده است در تمام این قسمتها اقدام شده است اما تصدیق میفرمائید که ما يك کارخانه جانی در این جا نداریم که بمجرد تصمیم آن ماشینها را بخریم و جایش نصب کنیم از روی قاعده کلی قانون محاسبات عمومی ما اولاً باید مظه را از هر جا بخواهیم و از هر جا از نظر خوبی جنس و ارزانی قیمت آن مظه حاصل شود این قسمتهایش اقدام شده است چه راجع به قیمت ماشین حروف ریزی و چه ماشینهای دیگری که طرف احتیاج مطبوعه بوده است يك قسمتهای دیگری سفارشش صادر شده است و يك قسمت پولش هم فرستاده شده است و همینکه برسد نتیجه را عرض میکنم و امیدوارم که منظور ایشان همان قسم که قبلاً عرض شده است انجام شود و از طرف ما مضایقه نشده است مابقی دیگر بسته براه است و رسیدن این ماشینها (صحیح است)

رئیس - آقای اورنگ

اورنگ - عرضی ندارم.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - آقایانیکه باماده دوم موافقت دارند قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. مذاکره در کلیات ثانی است. مخالفی نیست؟ (اظهار شد - خیر) آقایان موافقین ورقة سفید خواهند داد. قبلاً باید تذکر بدهم که چند لایحه داریم که همه لازم و فوری و مؤکد است آقایان تشریف

داشته باشد چون رأی بورق لازم داریم.
(نخود تعداد آراء بعمل آمده هشتاد و چهار ورق سفید تعداد شد)
رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۹۳ با کثرت
۸۴ رأی تصویب شد.
[۶ - شور لایحه استخدام مشاور راه آهن]
رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع به استخدام
پروفسور گرهوت برای اداره راه آهن مطرح است.
خبر کمیسیون

لایحه شماره ۱۲۸۶۶ دولت راجع با استخدام پروفسور
گرهوت تبع دولت جمهوری سوئیس بسمت سر مهندس
مشاور راه آهن با حقوق شصت هزار فرانک سوئیس سالیانه
در کمیسیون بودجه مطرح و در نتیجه با استخدام مهندس
مزبور موافقت بعمل آمده و اینک عین ماده واحده پیشنهادی
دولت را برای تصویب مجلس مقدس تقدیم میدارد.

رئیس - عین ماده واحده پیشنهادی دولت قرائت
میشود:
ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت طرق
اجازه میدهد که آقای پروفسور گرهوت تبع دولت
جمهوری سوئیس را برای مدت دو سال بسمت سر مهندس
مشاور راه آهن بسالی شصت هزار فرانک سوئیس و سالی
یکماه مرخصی با استفاده از حقوق استفاده نماید و ضمناً
مخارج مسافرت خود و خانمش را از روز حرکت از زوریخ
بیران و همچنین مخارج معاودت بسوئیس از قرار
مخارجی که بیک نفر مسافر درجه اول تعلق میگردد با مخارج
حمل اثاثیه فی شخصی تأدیه نمایند و نیز منزل و اثاثیه

و مخارج اتومبیل بعهده دولت خواهد بود که بطور
مناسب تهیه و نامبلغی که در ماه از صدی ده حقوق ماهیانه
او تجاوز نماید بطور مقطوع در وجه مشارالیه پرداخت
نمایند و وزارت مالیه مجاز است مبالغ فوق را از محل
اعتبار موضوع قانون مصوب ۲۸ اسفندماه ۱۳۱۰ بپردازد
سایر شرایط کثرت ایشان بر طبق قانون ۲۳ عقر
۱۳۰۱ از طرف وزارت طرق تعیین خواهد شد.

رئیس - آقای رهنا
رهنا - بنده اولاً میخواستم از آقای معاون وزارت
طرق سؤال کنم وضعیت راه آهن که کمابیش در مطبوعات
نشر پیدا میکند بهتر است که خود ایشان تحقیقاً بفرمایند
که در این مدت اخیر چه اقداماتی در این خصوص شده
که هم نمایندگان محترم مطلع شده باشند و هم اینکه افکار
عمومی از این قضیه اطلاع پیدا کنند برای اینکه همینطور
تصویب میشود مهندس و سر مهندس ولی بالاخره توضیح
هم داده نمیشود که نتیجه عمل آنها در این مدت چه بوده
است این را خواهش میکنم که اینجا توضیح بدهند یکی
دیگر میخواستم سؤال کنم از ایشان که سر مهندس مشور
یعنی چه اگر سر مهندس است مشاور یعنی چه بالاخره
سر مهندس يك تکلیف معینی دارد طبقه اش را هم انجام
میدهد دیگر مشاور را من نمی فهمم يك توضیحی بدهند.
يك قسمت دیگر راجع به خرج سفر میخواستم تذکر بدهم
که آقای مخبر کمیسیون بودجه هم توجه بفرمایند اینجا بطور کلی
در کمیسیون تصویب شده است که خرج سفر ایشان بمیزان

- اسامی رأی دهندگان - آقایان: محیط - دبیر سهرابی - مقتضی - ارباب کیخسرو شاهرخ - شربی - قشری -
دکتر طاهری - امیر دولتشاهی - حبیبی - حسنعلی میرزا دولتشاهی - علیخان اعظم زنگه - دیبا - فتحعلی خان بختیار - حیدری
بیات ماکو - مقدم - حسینقلی خان نواب - علوی سبزواری - میرزا یانس - طباطبائی دیبا - کازرونی - محمد علی میرزا دولتشاهی
سرتضی قلیخان بیات - افغمی - روحی - حاج غلامحسین ملک - میرزا اسدالله قتیبه - ثقة الاسلامی - حاج میرزا حسینخان قاضی
اسکندری - مصدق جهانشاهی - دکتر شیخ - ابو الحسن خان پیرنیا - میرزا محمد خان وکیل - فرونی - جشیدی - اسعد -
مفتی - مؤید احمدی - طهرانی - دکتر ضیائی - مهدوی - مخبر فرمند - بنکدار - سید مرتضی وثوق - خواجوی - آخوندی ابراهیم
مزدعی - ملک زاده آملی - دکتر سنگ - افسر - دکتر نعمان - مسعودی خراسانی - دکتر احتشام - وهابزاده - طالش خان
موقر - ساکینان - صفاری - ملک مدنی - بوشهری - لاریجانی - دهستانی - میرزا محمد حسین نواب - هزار جریبی - فهیمی -
طباطبائی وکیلی - دادور - دکتر امیراعلم - دکتر سیمی - حاج محمد رضا بهبهانی - باستانی - اقبال - اورنگ - میرزا حسینخان افشار
ایزدی - حاج حسین آقا مهدوی - درینی - بقوانی - بهبهانی - معصم سنگ - قوحی - میرزا صادقخان اکبر - رهنا.

درجه اول داده شود معمول مجلس شورای ملی این بوده است
که بطور کلی يك بودجه را تصویب کنند بودجه باید
معین باشد که نماینده هائی که ورقه سفید میدهند بدانند
بچه مبلغ رأی داده اند بمبلغ هزار تومان دو هزار تومان
پانصد تومان بالاخره بودجه مبهم هیچوقت مورد تصویب
يك مجلس قرار نمیگیرد. بنابر این میخواستم از آقای
مخبر تقاضا کنم در این موضوع بانمایندة دولت مذاکره
کنند و يك مبلغ معینی روشن بکنند و آنرا تصویب
کنند.

معاون وزارت طرق - در قسمت اول که سؤال
فرمودند که راه آهن بکجا انجامیده است چون از
موضوع خارج بوده در جلسه بعد بمعرض میرسانم و
توضیح خواهم داد و راجع بقسمت دوم که چرا سر مهندس
نوشته شده است این يك اصطلاحی است در قسمت کارش
که باین شخص داده شده است و در قسمت مشاور هم
در مراسله که وزیر مختار ما نوشته است ایشان سمت
این شخص را این شکل تعیین کرده اند و ما دیگر
نمیتوانستیم سمت ایشان را تغییر بدهیم انژیور آنشف
که ترجمه اش این است که در لایحه نوشته شده است
عرض کردم انژیور آنشف و کنسیر اکیپر در مراسله
نوشته شده است که ترجمه شده است و در قسمت
خرج سفرش هم چون مظنه پول تغییر میکنند نمیشود
معین کرد (رهنا - مجلس به مبهم نمیتواند رأی بدهد)
عرض کردم پول چون تغییر میکنند نمیشود معین کرد
(افسر - اعتبار بگیرند) اعتبار بچه شکل بگیریم میزان
مبلغش تغییر میکنند (افسر - بیشتر اعتبار بگیرند) بله
تکلیف است که این را تغییرش بدهیم.

رئیس - آقای ارباب
ارباب کیخسرو - بنده سؤال خیلی مختصر است و
اگر آقای معاون وزارت خانه جواب داده باشند متأسفانه
چون صدای ایشان به آنجا نمیرسید بنده نشنیدم این
سعی را که اینجا نوشته است همین سمت قبلاً بمسئول و کارل

داده شده است مطابق قراردادی که دولت کرده است
مقام سر مهندسی را بمسئول داده است میخواستم سؤال
کنم که آیا او عزل شده است ومدت خدمتش منقضی
شده است یا دو سر مهندس خواهند داشت چه صورتی
خواهد داشت (معاون طرق - او سر مهندس جنوب است)
جوابشان را اینجا بفرمایند که همه بشنوند.

معاون وزارت طرق - صحیح است که مسئول سر مهندس
است ولی او سر مهندس ساختمان است در قسمت جنوب
و همین طور مسیو شدال سر مهندس است در قسمت شمال
و ربطی باین پروفسور ندارد این شخص بعنوان کنسیر
و مشاور استخدام شده است.
رئیس - آقای اورنگ

اورنگ - چنانچه خاطر آقایان مستحضر است سالیان
سال میگردد و در يك موضوعی هر يك از آقایان نمایندگان
محترم میل دارند توضیحاتی بطلبند و قضایا را در این جا
تشریح کرده باشند و از کا کیف قضایا مستحضر بشوند
لکن موقع مقتضی برای خاطر ورود در مسائل در دست
نمیرسد. امروز که این لایحه آمده است برای خاطر
استخدام يك نفر آدم از تبعه دولت سوئیس بعنوان سر
مهندسی برای قسمت راه آهن ایران موقع مناسب بدست
آمده برای خاطر استعلام و استحضار از کیفیت این
واقعه در ایران چنانکه در جواب آقای رهنا معاون
وزارت طرق وعده دادند که جواب های مفصل تر و
مشروح تری را به جلسه آتی برای خاطر پیدا کردن
يك استحضار های لازمی که ایشان بجهت بمراجعه
بوزارت خانه خاطر همه آقایان نمایندگان مستحضر و مسبوق
است که ما مبالغ کلی تصویب کردیم برای ایجاد راه
آهن از يك نقطه مملکت بیک نقطه دیگر مملکت و بسی
تجربه داریم برای خاطر استخدام افراد و به کار و داشتن
اشخاص چه در قسمت شمال و چه در قسمت جنوب و
در نتیجه این استخدام های متعدد چه نتیجه بدست ما
آمده ؟ ما نمایندگان مستحضر نیستیم کاملاً همین اندازه
مستحضریم که غالباً دیده شده است با شنیده شده است

ناصری - ممکن است پیشنهاد بکنید کم و کسرش را بعد درست کنند .

اورنگ - بله آقا ممکن است .

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - در نتیجه مذاکرات بالاخره بنده نفهمیدم

این آدم چکاره است برای اینکه اینجا نوشته است سر مهندس آقای رهنما و آقای ارباب سؤال فرمودند که سر مهندس مقصود چیست پس کارل چکاره است آقای معاون فرمودند که یک سر مهندس در جنوب هست یک سر مهندس در شمال اینهم سر مهندس است بعد در ضمن مذاکرات گواه فرمودند که وزیر مختار ما گفته است اینطور. خود اداره اینرا بچه عنوان خواسته؟ آخر باید معلوم شود که شما اینرا بچه عنوان خواسته اید که بعد وزیر مختار این لقب را باو داده یک سر مهندس در شمال داریم که کار خودش را میکند و یک سر مهندس در جنوب یک سر مهندس هم در مرکز بیاید آنها باسانی تقریباً چهل هزار تومان حقوق مهندسین و سر مهندسین که تا بحال داشتیم اعم از ژاپنی با بلژیکی یا امریکائی که اینها کار کرده اند هیچکدام از اینها باین میزان حقوق نبودند بولند اینجا بود با سالی بیست و پنجهزار تومان و یک نفر مهندس خیلی خوبی برای راه آهن بود و کار او را همه تصدیق کردند متخصصین راه آهن سوسی یک اشتهاارات فوق العاده و یک مزایائی نسبت بسایرین ندارند که ما بگوئیم آنها چهل هزار تومان بگیرند و دیگران بیست و پنجهزار تومان و اندر هوس بلژیکی که اینجا بود مطابق رایر آنها و اطلاعاتی که دارند و آقا با بنم دیدند یک شخص خیلی قابل ولایقی بود و مطالعاتی راهم که کرده بوده در راه آهن جنوب و شمال خیلی از روی دقت و مورد تصدیق تمام مهندسین بود معیناً حقوقش خیلی کمتر از این بود بنده اینجا دو ایراد دارم اول این که سمت این شخص در مرکز برای چیست برای چه کاری است؟ از یکطرف مهندسین سوئدی آمدند بایک شرایطی مشغول کار راه آهن شدند و میکشند کارل هم برای قسمت جنوب بایک شرایط و قرار مخصوصی مشغول کار است

کار خودش را تعقیب میکند اینکه در مرکز یک نفر را خواسته اند علاوه بر آن شصت و هفت نفر مهندس برای چیست؟ نه در لایحه معین شده است که این را برای چه استخدام میکنند و نه در مذاکراتی که فرمودند معلوم شد که سمت این آدم چه خواهد بود آیا باین مبلغ گرافی که دولت خیال دارد باو بدهد کار فوق العاده خواهد کرد که از آن سوئدی ها و سایر مهندسین که مشغول کارند نمیشود استفاده کرد. وقتی که بنف باشد یک همچو مبلغ کلی را تصویب بکنیم در صورتی که مطابق اظهارات آقای اورنگ هنوز هم از نتایج عمل اطلاعات کامل نداریم البته اقدام میشود ولی ما اطلاعی نداریم که چه شده است و چه میشود حالا با یک همچو مبلغ کلی یک همچو آدمی را میخواهید بیاورید برای چه کاری است چه کار میخواهد بکند که از دیگران بساخته نیست و چه چیز ایجاب میکند که همچو مبلغ زیادی داده شود که در هر صورت اگر بنا بشود داده شود بنده این مبلغ را زیاد میدانم زیرا فرانک سوئیس که تقریباً پنج هزار و دهشاهی پنجهزار و سه عباسی است و شش هزار فرانک هم که تقریباً ده یک از بابت مخارج کرایه خانه و غیره داده میشود این رو بهمرفته قریب چهل هزار تومان می شود این مبلغ را من برای این مهندس زیاد میدانم هم لزوم و جودش را قریب دارم و هم مبلغش را .

مخبر (آقای دکتر ظاهری) - راه آهن یکی از چیز

های خیلی مهم است و تمام قسمت هایش هم قسمت های فنی است خیلی نمیشود در اطرافش اظهار عقیده کرد برای خوبی و بدیش این تمامش مربوط است به متخصصین و اهل فن و اما آن قسمت که آقای اورنگ سؤال فرمودند .

(**اورنگ** - عرض کردم) که قرار شد تحقیقات کافی

آقای معاون بکنند و توضیح بدهند آنچه تا بحال معلوم است در قسمت جنوب راه آهن تا در فصول آمده است و نواقض هم مرتفع شده است قریباً برای بهره برداری آماده میشود از در فصول بطرف مرکز هم شروع به تسطیح

وریل گذاری کرده اند که تا صالح آباد آمده که همینطور دارد پیش میرود. در قسمت شمال هم که همه آقایان ملاحظه فرمودند تا علی آباد دایر است و مشغول بهره برداری است از علی آباد بسرخکلا هم تقریباً شش کیلومتر پیش آمده است و ریل گذاری شده است و بعلاوه اهمیت راه آهن را همه آقایان میدانند این چیزی نیست که کار امروز و فردا باشد و اینطور کارها در ملکات چون سابقه هم نداشته است ریخت و پاشهای زیاد دارد اشتباه کاری زیاد دارد دولت دو سر مهندس آورده است که چنانکه آقای ارباب تذکر دادند در طرف جنوب مستر کارل است و در طرف شمال هم مستر شدال باز برای توافق رأی بین اینها چون مطلب مهم است راجع بشیب راه راجع بعرض راه بیک مهندس دیگر میخواهد که از اینها مقامش بالاتر باشد که این شخصی است که حالا استفاده میشود یعنی لایحه اش آمده راجع به حقوقش که آقای فهیمی فرمودند فوق العاده شده این اگر چنانچه فرانک سوئیس ترقی کرده مربوط به تنزل پول ما است فرانک سوئیس در سابق چند سال قبیل در این ممالک دو قران بود سی شاهی بود حالا اگر پنجهزار شده و سه برابر شده (ناصری - پنجهزار و دهشاهی) پنجهزار و دهشاهی شده این مربوط باین نیست که پول حقوق او زیاد شده است خیر پول ما تنزل کرده و اگر چنانچه این شخص لیاقت علمی داشته باشد بطوری که دولت در نظر گرفته و نمایندگان دولت ما در خارج این را تحقیق کرده اند حالا برای یک مسئله مهمی مثل ایجاد خط آهن که سالی ده میلیون تقریباً پول خرج میشود برایش یک سر مهندس عالی باشد که جلوگیری بکند از بیک باطله کاری ها و خرابی های بیشتری و اگر یک حقوق بیشتری بگیرد در همین حدود بعقیده بنده ضرری ندارد و یک چیز زیادی نیست برای یک کار باین مهمی زیرا که ممکن بوده در همین کار ملیونها باطله کاری کرده باشیم برای اینکه متخصصین قابل ولایق نبوده اند حالا اگر این متخصص آن اوصاف لازم را داشته باشد حقوقش چهل هزار تومان باشد چیزی نیست اما راجع به مخارج مسافرتش ایرادی که نماینده محترم آقای رهنما کردند بنظر بنده

هم وارد هست و قرار شد که پیشنهادی بکنند و مخارج سفر را بطوری که برای مهندسين عالی رتبه نظایر اینهم مجلس تصویب کرده پیشنهاد بکنند و ما هم قبول کنیم

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - اجازه که بنده خواستم راجع بفرمایشی بود که آقای اورنگ فرمودند قبل از اینکه وارد جواب ایشان بشوم نسبت به فرمایشی که آقای معاون وزارت خانه کردند بنده اینجا يك مثلی بدم آمد دوسره شنیده بودیم سه سه سه شنیده بودیم حالا اینجا سه سه سه سر دادد سرمهندس جنوب سرمهندس شمال سرمهندس مرکز که هیچ کار در مرکز نیست حالا دیگر باقی مطالعات را خودتان بفرمائید. و اما راجع بظهارای که آقای اورنگ فرمودند که ز ماموریت بنده چیزی فهمیدند قبلاً خواستم عرض کنم در آن موقعی که از مقامات عالی به بنده امر شد و بنده افتخاراً قبول کردم راپرت های بنده بایستی به خود آن مقام برسد از طرف مجلس به بنده ماموریتی داده نشده بود که راپرت های بنده به مجلس برسد اگر سؤالی دارند از آن مقام بکنند و باید يك نکته راهم عرض بکنم که بنده بری اینکه رسیدگی بحساب کسی بکنم هیچ همچو ماموریتی نداشتم در موقعی هم بنده را ماموریت دند که اینها یعنی آن سندیکائی که بود اقساط خودش را گرفته بود کارهایش را ضایع کرده بود در آن موقع به بنده ماموریت داده شد بنده فقط توانستم نظریات خودم را عرضه بدارم و آن نظریات موجب توفیق کارشان شد که بعد بنا شد خود دولت رسیدگی به محاسبات بکند و گر در نظر داشته باشید آقای اورنگ اینکه فرمودند در سال گذشته خیر درسه سال گذشته ماموریت بنده بود در سال گذشته بنده از آقای وزیر مالیه نتیجه را سؤال کردم نتیجه رسیدگی بحساب را سؤال کردم فرمودند مشغولند و بعد نتیجه را باطلاع مجلس میرسانند نتیجه را بپایان خود ایشان بخواهید.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(عده کمی قیام نمودند)

آن پاکج گذاشتن من در روز شنبه اصلاح نمی شود. تشکر میکنم که آقای ارباب در ضمن بیان خودشان آن عرض را که من دنبال میکنم، بیان فرمودند و فرمودند من رفتم رسیدگی کردم خرابکاری هاشان را کرده بودند. من همین را میخواهم و دنبال همینم که وقتی این مسئله نیست و توضیح شود که خرابکاری بوده و پاکج گذاشته شده وقتی این تبیین شد در مجلس شورای ملی سبب این می شود که در آتیه مراقبت و دقت زیادتیر شود که دیگر پاکج نگذارند نشود. این سؤال برای این است. و حالا هم انتظار میکنم که آقای معاون وزارت طرق چنانچه در مجلس شورای ملی در مقابل همه آقایان نمایندگان وعده دادند اطلاعات و استحضارات کامل تری در این موضوع تحصیل کنند و بایند در مجلس شورای ملی توضیح بدهند. ما انتظار همین را داریم. اما این که آقای دکتر طاهری فرمودند از کجا به کجا کشیده شده است راه آهن این مقدار از استحضار را بیش از حد متعارف شخص بنده دارم. دلیلش هم این است که من در مقابل این راه آهن هائی که کشیده شده است یکی یکی ایستاده و در رکاب اعلیحضرت همایونی مسافرت کرده ام. این راه آهن دزفول یا خوزستان که نقل فرمودید این راه آهن از صالح آباد شروع شده بدزفول رفته. دزفول تا صالح آباد مبالغی مسافت است. از صالح آباد شروع شده است بین يك صحرائی عبور میکند تا میرسد به ناصری از روی رود کارون عبور میکند و می رود به بندر خور موسی سابق و شاهپور حالیه. و روی راه آهن حالیه ما در رکاب اعلیحضرت سوار شدیم و بقدری سست بود و خاکریزش بد بود که اطایق را که شخص اعلیحضرت در او سوار بودند دو مرتبه روی خاک افتاد و خیلی سست بود گسیخته و پاره شد مقطوع شد. این هارا همه بنده دیده ام. و اما در شمال تا علی آباد آمده. از علی آباد بجلو ریل را روی خاک گذاشته بودند ولی برچیدند و حالا نیست. (دکتر سنگ - از شاهی به بالا مشغولند.) انشاء الله - خیلی خوب. مقصود این است که آقا میخواهیم این قضیه که باعث افتاد بنده مثل بفرنج میماند. مثل سر درویشی میماند در این جا توضیح شود و همینطور مهملو

مجلس نمایند و معاون وزارت طرق تشریف بیاورند این جا در جلسه آتیه تمام مخارجی را که ما در این موضوع کرده ایم و مهندسی که خواسته ایم آنچه را که در گذشته خرج کرده ایم تمام این قسمت هارا توضیح بفرمایند. راجع باین مهندس هم حقیقتش این است که چیزی نمی فهم چرا؟ دلم می خواهد مجله زرد مذاکرات مجلس را در موقعی که همین آقای کارل را استفاده میکردند برای سرمهندسی وزیر مالیه وقت تشریف آوردند این جا و شرح معلومات کارل را نقل کردند. ماقطع کردیم که بعد از خدا اگر مطالعی در عالم بالا و پائین موجود است همین کارل است. این مجله زرد را بگیرد و مذاکرات آن روز وزیر مالیه را راجع بکارل بخوانید در علم و اطلاع و کیفیت استحضارش باین که در این چند فرسخ چند تا پنج لازم دارد چه مذاکراتی شد فرمودند این آدم میدانند گفتند چقدر این آدم فاضل است و در فرنگستان و ایران نظیر ندارد. چقدر باشهات است چقدر به شجاعت است! هر چه دیگران زیاد حساب کنند این جلو آنها را بگیرد. غوغا میکند. حتی این آدم نقشه خودش را باین کیفیتی که کشیده بودند تصدیق نکرد چون او تصدیق نکرد فاسد در آمد در عمل سید آمد و راه آهن را برد. اما اگر گفته کارل را قبول میکردند سید که سهل است دریا هم این راه آهن را نمی برد. آن روز ما تصدیق کردیم کارل باید سرمهندس بشود در راه آهن. همه را شنیدیم و جواب دادیم. حالا چیزی نگذشت که کارل عامی شده و استاد لازم دارد يك عالم تر و بالاتر و والاتر. بهر حال این است حاصل عراضم که سوء تفاهم شده باشد.

رئیس - دیگر مذاکرات کافی است (جمعی از نمایندگان بلی) پیشنهادی از آقای رهنما رسیده است قرائت میشود: پیشنهاد آقای رهنما:

این جانب پیشنهاد میکنم که اعتباری تامبلغ یکصد و پنجاه پهلوی برای خرج سفر آمدن و مراجعت سرمهندس منظور گردد.

رئیس - آقای رهنما

رهنما - در قسمت اعتبار این قضیه را بنده محتاج بتوضیح زیاد نمیدانم. اصولاً مجلس شورای ملی رأی بجیزی

باید بدهد که و کلاً آن موضوع را عارف و عالم باشند و بدانند بنابر این بنده این پیشنهاد را کرده حالا اگر این ۱۵۰ پهلوی کم است (ممکن است بعضی خیال کنند کم است) اولاً که کم نیست زیرا الان پهلوی قیمتش زیادتر از یونان است. بنابر این يك نفر مسافر درجه اول از سویس تا طهران که باید از صد و پنجاه پهلوی زیادتر خرجش نمی شود. برفرض که تازه کم آمد خود دولت می تواند از اعتبارات دیگرش که دیودجه نیست کم و کسر آنرا جبران کند و هیچ اهمیتی ندارد.

مخبر کمیسیون بودجه (دکتر طاهری) - یکدفعه دیگر بفرمائید قرائت شود.

(دوباره بشرح فوق قرائت شد)

مخبر - این چه نشنیده درست اگر يك كلمه يكصد و پنجاه باشد بهتر است یعنی اگر کمتر هم خرج بشود دولت مجبور نباشد حتماً این مبلغ را خرج کند.

مؤید احمدی - بلی. تا اعتباری نامبلغ یکصد و پنجاه پهلوی **مخبر -** و بسکی هم برای آمدن و رفتن ظاهراً نوشته اند. عبارت این طور است که برای هر دو است. در صورتیکه بری رفتن باید عایجده منظور باشد. این مبلغ برای هر يك از آمدن و رفتن باید باشد. و اگر برای هر دو باشد این مبلغ کم است و باید برای هر دو باشد.

رئیس - (خطاب به آقای رهنما) منظور آقا هم همین است **رهنما -** خیر. عرض کنم تا اینجا بنده خیال میکردم با آقای مخبر محترم توافق نظر دارم. حالا معلوم شد خیر. ایشان فرض کردند ۱۵۰ پهلوی برای آمدن و ۱۵۰ تا برای رفتن باید داده شود. بنده قطعه مقابل این را نظر دارم. بنده میگویم صد و پنجاه پهلوی برای هر دو چرا؟ - حالا عرض میکنم. پهلوی استاندارد طلا است. پهلوی از یونان قیمتش بالاتر است. پهلوی امروز سیزده تومان است. هزار و هشتصد تومان برای آمدن يك نفر دولت پانمانده محترم کمیسیون بودجه اگر میخواهند منظور کنند بنده مخالفم آقا. هزار و هشتصد تومان برای يك نفر تماماً کافی است برای يك نفری که با درجه اول هم باید و برگردد بنده کافی میدانم. (صحیح است)

مخبر کمیسیون بودجه - اولاد پیشنهادی که فرمودند بنده

ساحت محترم مجلس شورای ملی پاس خدمات مرحوم مغفور میرزا حسن خان مستوفی و رعایت حال بازماندگان آن مرحوم ماده واحده ذیل را پیشنهاد و تصویب آنرا بقید دو فوریت تمنا مینماید: ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از تاریخ هفتم شهریور ۱۳۱۱ که تاریخ فوت مرحوم میرزا حسن خان مستوفی است مبلغ پنجهزار ریال شهریه آن مرحوم را بدون کسر با اولاد آن مرحوم پرداخت نماید صایای آن مرحوم مادام که شوهر اختیار نکرده اند و اولاد کور مادام الحیوة از سهم شهریه خود استفاده خواهند نمود

تبصره - هرگاه اولاد ذکور از خزانه دولت حقوقی دریافت دارند سهم شهریه آنها بسایر وراثت تقسیم می شود و در صورتیکه از خزانه دولت حقوقشان قطع شود مجدداً می توانند از سهم شهریه خود که از سهام سایر ورثه کسر خواهد شد استفاده نمایند.

رئیس - نظر آقایان این است که لایحه يك شوری است؟ (بعضی از نمایندگان - بلی) - برعکس بنظر بنده دو شوری است و يك قانونی است و چون جنبه مالی هم دارد نتیجه اش این است که برای باور قه منتهی میشود. فوریت اول مطرح است (بعضی از نمایندگان - مخالفی نیست). آقایانیکه با فوریت اول موافقت دارند قیام فرمایند. (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. فوریت ثانی مطرح است. آقایانیکه فوریت ثانی را موافقت دارند قیام فرمایند. (جمعی برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده واحده مطرح است. آقای افسر نظری دارید؟

افسر - توضیحی میخواستم.

رئیس - بفرمائید.

افسر - عبارت را بنده تلفظ ن کردم. در حال استخدام دولتی حقوق ذکور بسایر ورثه تقسیم میشود باخیر بطور مطلق نوشته شده.

رئیس - يك بار دیگر برایتان میخوانیم. (ماده واحده بشرح فوق دوباره قرائت شد)

رئیس - آقای افسر.

افسر - تصدیق میفرمائید در اینجا که نوشته است «اگر از خزانه دولت بهره مند شوند حقوقشان بدبکران داده میشود» خزانه دولت درجات خیلی کم هم دارد درجات بالا هم دارد مثلاً یکی ماهی سی و دو تومان میگیرد. در این صورت چرا باید این حقوق شهریه اش بین سایر ورثه تقسیم شود و چیزی نگیرد در صورتیکه از این شهریه ماهی شصت تومان مثلاً بهره مند میشود. بلی اگر حقوقی که از خزانه بهره مند میشود بیشتر باشد مساوی. یعنی از خزانه ماهی صد تومان بهره مند میشود و از این جا ماهی سی تومان. این ترتیب باشد بد نیست والا این آدم مجبور میشود که داخل خدمات دولتی نشود. اولاً برای چه؟ کسی که هفت هشت پشتش خدمت دولت را کرده و چکیده امور دولتی است چه ضرری دارد که وارد خدمات دولتی شود و به ترقیات نائل شود و دلیل محروم بودنش چیست آنگاه مجبور میشود بهمین اکتفا کند وارد کارهای دولتی نشود باید يك کاری کرد که هم کاری بشوند و بدرد جامعه بخورند بنظر بنده این باید اینطور اصلاح شود که اگر حقوق دولتی که میگیرند مساوی باشد با بیشتر از شهریه این باید قطع شود درین سائر ورثه تقسیم شود و الا کسر آن جبران شود و الا يك عمری باید بهمان حقوق اکتفا کنند و در کار فلیح باشد تا قیامت ریز شود و بدر دملکت هم نخورد. (صحیح است)

معاون وزارت مالیه - عمل هم همینطور است درباره اشخاصی که مستخدم میشوند اگر حقوق دولتی ایشان بیشتر باشد البته استفاده نمیکنند اگر حقوق دولتی ایشان کمتر باشد البته تفاوت داده میشود به علاوه این حقوق که اینجا منظور و تقسیم شده و بهر يك از ورثه میرسد بقدری کم است که بقدر حقوق رتبه يك هم نمیشود چون عدّه ورثه زیاد است...

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است. **رئیس -** آقای ملک زاده. **دکتر ملک زاده -** موافقم.

رئیس - مخالفی نیست.

فهیمی - بنده توضیحی میخواستم.

رئیس - آقای دیبا.

طباطبائی دیبا - در این لایحه عده و اسامی اولاد

تعیین نشده. سابقاً در لایحه که تقدیم میشد عده و اسامی اولاد تعیین می شدند بنده عقیده ام این است که بدین ترتیب (اولاً مطلق نوشتن) يك اشکالاتی تولید میشود و اسباب زحمت میشود. و اگر در این لایحه عده و اسامی اولاد تعیین شود بنظر بنده بهتر است.

معاون وزارت مالیه - اینکه در لایحه عده اولاد تعیین

نشده برای فوریتی بود که لایحه داشت. برای این است که مخصوصاً در این ماه حقوقی بانهب داده شود البته عده اولاد مطابق قانون معین خواهد شد و اوراق رسمی که باید برای انحصار وراثت تهیه شود آنها را تهیه خواهند کرد (دیبا - صحیح است بسیار خوب) مطابق قانون وراثت منحصر خواهند داد. (بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - پیشنهادی از آقای ناصری رسیده است قرائت

می شود.

پیشنهاد آقای ناصری

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم در ماده اول بجای عبارت مادام که شوهر اختیار نکرده باشد عبارت مادام که شوهر ندارند نوشته شود و نیز در قسمت تبصره بعد از جمله در صورتی که از خزانه دولت حقوقی دریافت دارند عبارت ذیل هم اضافه شود و یا اولاد اناث شوهر داشته باشند.

رئیس - آقای ناصری

ناصری - در این مسوده که در خدمت آقای معاون

وزارت مالیه دیدم.

رئیس - (خطاب به آقای ناصری) آقا شریف بیاورید

این جا

ناصری (پشت کرسی خطاب) - در مسوده که خدمت

آقای معاون وزارت مالیه دیدم. در ماده اول نوشته شده مادام که شوهر اختیار نکرده اند. ممکن است یکی از اولاد های اناث شوهر اختیار کند و بعد هم بدون شوهر باشد در اینصورت اگر ما متن این لایحه را تصویب کنیم از استفاده شهریه محروم میشود. بنا بر این بهتر این است که بجای شوهر اختیار نکرده بنویسیم مادام که شوهر ندارد. در قسمت دوم هم مینویسد اگر چنانچه یکی از اولاد حقوق برسد از خزانه دولت سهم او باید تقسیم شود بسایر ورثه این جا توضیح نشد که اگر یکی از اولاد اناث شوهر داشته باشد و باین جهت استفاده نکند از حقوقش این حقوق آیا تقسیم میشود بسایر ورثه یا خیر مطابق متن لایحه تقسیم نخواهد شد و بنظر من خوب است حالا که دولت خیال مساعدت دارد این قسمت هم اصلاح شود.

معاون وزارت مالیه - بنده موافقم با این پیشنهاد

رئیس - پیشنهادی از آقای فهیمی رسیده است قرائت

میشود.

پیشنهاد آقای فهیمی

بنده پیشنهاد میکنم اولاً بجای آن مرحوم اسم میرزا حسنخان مستوفی نوشته شود تا نایب کله علی السویه در لایحه اضافه شود.

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - آنچه بگوش بنده خورد در متن ماده اسم میرزا حسنخان مستوفی نوشته نشده بمناسبت اینکه در مقدمه نوشته شده بود. در ماده بعنوان آن مرحوم نوشته اند ولی باید اسم خودش را نوشت تا معلوم باشد تا نایب در تقسیم چون معمولاً شهریه و غیره را که تقسیم می کنند حق پسر و دختری تفاوت دارد در اینجا گمان میکنم مقصود این است که مساوی باشد و بطور مساوی بهمه داده شود و بهمین طور که آقای معاون اظهار فرمودند بهر نفری بیست و دو تومان بیست و سه تومان بیشتر نمیرسد و در قانون استخدام هم چنانچه ذکر شده است آن ترتیب را کنار گذاشته و علی السویه تقسیم کرده اند

در اینجا هم بنظر بنده مناسب تر است که لفظ علی السویه را هم اضافه کنند که دیگر پسر و دختری نداشته باشد رئیس - بماده که مراجعه شد اسم مرحوم مستوفی را ذکر کرده اند و این لفظ مرحوم بعد از يك تذکری است که داده شده در قسمت علی السویه هم نظر آقای معاون چیست؟

معاون وزارت مالیه - بنده قبول میکنم.

رئیس - این درست مخالف نظر آقای جمشیدی است که پیشنهاد کرده اند و قرائت میشود.

پیشنهاد آقای جمشیدی

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم این مبلغ بین ورثه مطابق قانون اناث بین ذکور و اناث از ورثه تقسیم شود.

رئیس - آقای جمشیدی.

جمشیدی - بنده عمده که این پیشنهاد را کردم برای این بود که در ماده واحده نوشته نشده بود که بچه ترتیب تقسیم شود ولی حالا بطوری که آقای فهیمی پیشنهاد کرده اند بنده پیشنهاد خودم را پس میکنم

رئیس - رأی میکنیم بماده واحده با قبول پیشنهادی آقای ناصری بوضعی که دولت قبول کرد و قسمتی از پیشنهاد آقای فهیمی که کلمه علی السویه باشد آقابانکه موافقت ورده سفید خواهند داد.

(در این موقع اخذ واستخراج آراء بعمل آمده هفتاد و هشت ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۹۵ نفر اکثریت هفتاد و هشت رأی تصویب شد

[۹ - موقع جلسه آتی - ختم جلسه]

رئیس - پیشنهاد شده است جلسه را ختم کنیم بنابراین اگر آقای معاون وزارت مالیه موافقت دارند از لایحه شان سلب فوریت کنند پنجشنبه کمیسیون بودجه داریم فاصله وقت در بر در کمیسیون بودجه میگذرانیم اصراری نداریم که فوری باشد (معاون وزارت مالیه - صحیح است) جلسه آینده سه شنبه بیست و دوم شهریور ماه سه ساعت قبل از ظهر دستور لوايح موجوده.

(مجلس سه ربع بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

- اسامی رأی دهندگان - آقایان: حدیری - مسعود نائینی - میرزا حسینخان طهرانی - حکمت - اسکندری - بوشهری - میرزا اسدالله فقیه - دکتر سیمي - نقه الاسلامی - طالش خان - لبقوانی - یونس آقا وهابزاده - معتمد سنگ - باستانی - امیردکتر طهرانی - فیهی - میرزا محمد حسین نواب - لاریجانی - رهنما - داور - موقر - مهدوی - حاج محمد رضا بهبهانی - اقبال - جمشیدی - ایزدی - کازرونی - مؤید احمدی - معتمدی - بهبهانی - دبیر سهرابی - میرزا فتح الله خان فزونی - ناصری - دهستانی - محبط افشار - دکتر لقمان - حاج غلامحسین ملک - افندی - مرتضی قلیخان بیات - مسعود خراسانی - علوی سبزواری - نوحی - مقدم - میرزا علی چایچی - محمدعلی میرزا دولتشاهی - حبیبی - خواجوی - دکتر ضیائی - ساگیان - فرشی - هزار جریبی - صفاری - دکتر احتشام - دکتر امیر اعلم - روحی - طباطبائی وکیل - ملک زاده آملی - مغیر فرهمند - بیات ماکو - تربیت - وهاب زاده - مژدهی - طباطبائی دیبا - بنکدار - فاطمی - آخوند یارعلی - دربانی - دکتر ملک زاده - دکتر سنگ - میرزا صادقخان اکبر - امیردولتشاهی شریفی - مفتی - دیبا - میرزایاس - اسدی - امیرحسینخان بختیاری - میرزا محمدخان وکیل - فتحعلی خان بختیار - دکتر شیخ حاج میرزا حسینخان فاطمی - آصف - ابوالحسن خان پیرنیا - حسنعلی میرزا دولتشاهی.

قانون

تفريغ بودجه سال ۱۳۰۹ مجلس شورای ملی

ماده اول - مخارج مجلس شورای ملی از بابت دوازده ماهه سال ۱۳۰۹ شمسی موافق قسمت (۱) الی (۳) ضمیمه برطبق بودجه مصوبه مبلغ پانصد و پنجاه و هشت هزار و پانصد و هفت تومان و دو قران تصویب میشود
ماده دوم - عوائد مطبوعه مجلس و باغ بهارستان و صورت مشروح مذاکرات مجلس از بابت سال ۱۳۰۹ شمسی موافق قسمت (۴) ضمیمه بمبلغ شصت و یک هزار و چهار صد و چهل و نه تومان و پنجقران و دوپست دینار تصویب میشود.

این قانون که مشتمل بر دو ماده و صورت ضمیمه است در جلسه یازدهم شهریور ماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت پنجهزار ریال شهریه به اولاد مرحوم میرزا حسنخان مستوفی
 ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از تاریخ ۷ شهریور ماه ۱۳۱۱ که تاریخ فوت مرحوم میرزا
 حسنخان مستوفی است مبلغ پنجهزار ریال شهریه آن مرحوم را بدون کسر علی السویه به اولاد آن مرحوم
 پرداخت نماید.
 صبایای آن مرحوم مادام که شوهر ندارند و اولاد ذکور مادام الحیوة از سهم شهریه خود استفاده
 خواهند نمود.
 تبصره - هرگاه اولاد ذکور از خزانه دولت حقوقی دریافت دارند و یا اولاد اناث شوهر داشته باشند
 سهم شهریه آنها بسایر وراثت تقسیم میشود و در صورتیکه از خزانه دولت حقوقشان قطع شود مجدداً میتوانند
 از سهم شهریه خود که از سهام سایر ورثه کسر خواهد شد استفاده نمایند.
 این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه شانزدهم شهریور ماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی
 بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

فقرات	شرح	مبلغ جزء		مبلغ کل	
		ریال	قران	ریال	قران
	ماده اول				
	قسمت اول				
فقرة ۱	مقرری آقایان نمایندگان محترم بانضمام تفاوت مقرری ریاست معظم مجلس		۳۴۵۹۸۰۰		
۲	حقوق اعضاء و اجراء اداره تقنینیه و اعتبار خصوصی		۴۶۷۲۹۸۶۵		
۳	« « « « مباشرت		۵۵۶۱۵۹		
۴	مصارف ماهانه و سالانه		۲۲۴۲۷۹۳۵		
	قسمت دوم			۴۷۰۷۷۲۲۷	
	مصارف فوق العاده اعتباری			۲۳۹۴۱۴۳۰	
	جمع کل مصارف یکساله مجلس			۴۹۴۷۱۵۱۳۰	
	قسمت سوم				
۱	حقوق کارکنان مطبعه مجلس		۲۶۴۸۵۰۷۵		
۲	مصارف مطبعه مجلس		۹۱۸۳۱۶۰		
۳	اثاثیه مطبعه مجلس از خرید ماشین و لوازم جدید و تعمیرات اثاثیه سابق		۱۸۱۲۳۸۳۵	۶۳۷۹۲۰۷۰	
	جمع کل مصارف یکسال مجلس و مطبعه			۵۵۸۵۰۷۲	
	ماده دوم				
	قسمت چهارم				
	عایدات مطبعه مجلس شورای ملی		۵۸۶۴۲۹۲۵		
	« باغ بهارستان		۱۲۵۱۸۹۵		
	« صورت مشروح مذاکرات مجلس		۱۵۵۴۷۰	۶۱۴۴۹۵۰۲۰	

صورت فوق ضمیمه قانون تفریح بودجه ۱۳۰۹ مجلس شورای ملی بوده و صحیح است
 رئیس مجلس شورای ملی - دادگر